

Aktivna vloga pedagoških delavk, delavcev pri vključevanju priseljenih otrok in mladostnikov

Doc. dr. Marijanca Ajša Vižintin

**ZRC SAZU, Inštitut za slovensko izseljenstvo in
migracije; Univerza v Novi Gorici**

Vključujača šola
Center RS za poklicno izobraževanje
Ljubljana, 26. 10. 2023

Prebivalke in prebivalci Slovenije

- materni jeziki
- večinsko prebivalstvo
- priznane manjšine
- priseljeni
 - že desetletja
 - zadnjih 10 let
- izseljeni

**Migracije / selitve
so bile, so in bodo.**

3 poudarki

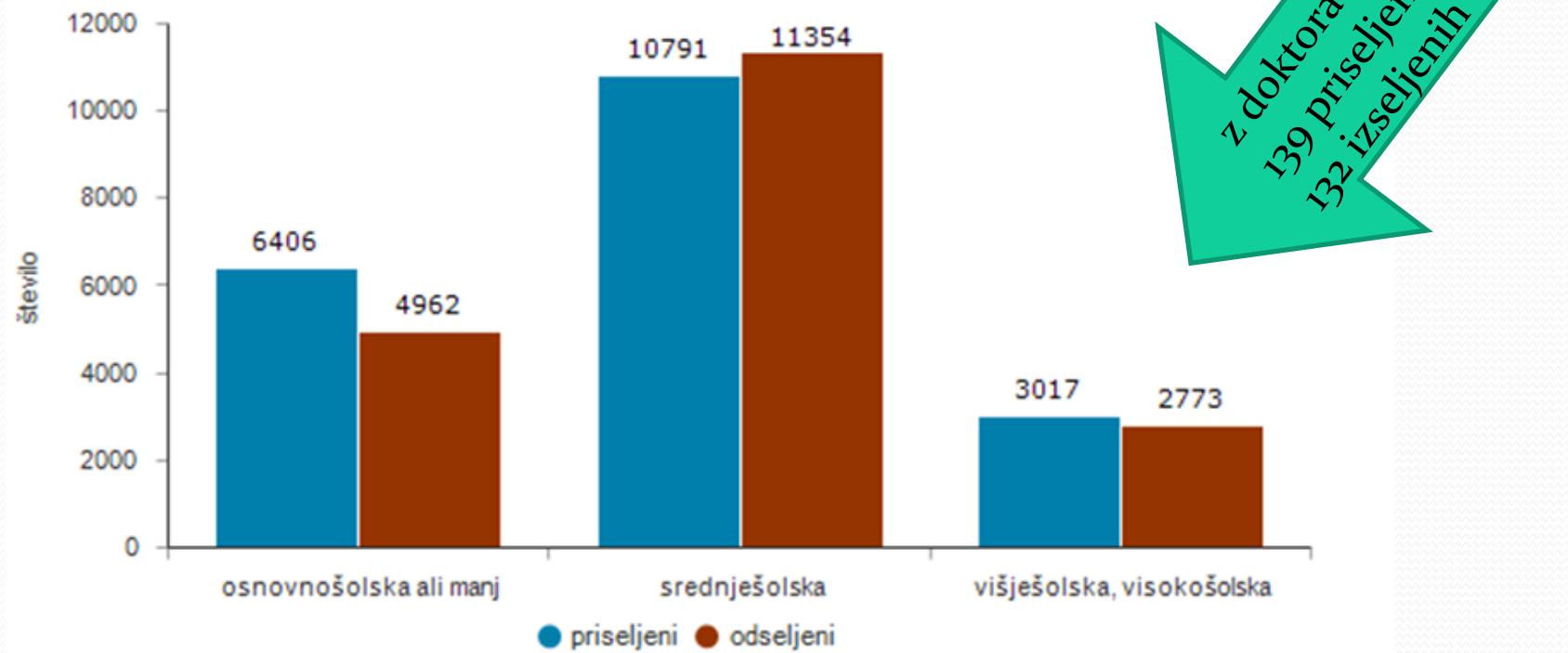
- 1) nekaj statističnih podatkov
- 2) vključevanje in medkulturnost
- 3) o migracijah med poukom

1

**Visoko izobraženi se izseljujejo
in
nizko izobraženi se priseljujejo.**

?!?

Slovenija 2021, priseljeni, izseljeni

2021

Priseljeni: 23.624 ljudi (25–64 let 61 %)

- OŠ: 28 %
- SŠ: 54 %
- terciarna: 18 %.

Izseljeni: 21.144 ljudi (25–64 let 69 %)

- OŠ: 22 %
- SŠ: 61 %
- terciarna: 17 %.

2021

Razlogi za priseljevanje:

- 53 % delo
- 35 % združevanje družine

2011-2021

	Priseljevanje	Izseljevanje
OŠ ali manj	29,5 %	27 %
SŠ	56 %	54 %
terciarna	14,5 %	19 %
Vsi (15 let ali več)	198.563	151.023
	+ 47.540	

2011-2021 z doktoratom

	Priseljevanje	Izseljevanje
Vsi	1381	1365
M	57 %	57 %
Ž	43 %	43 %
	+ 16	

2

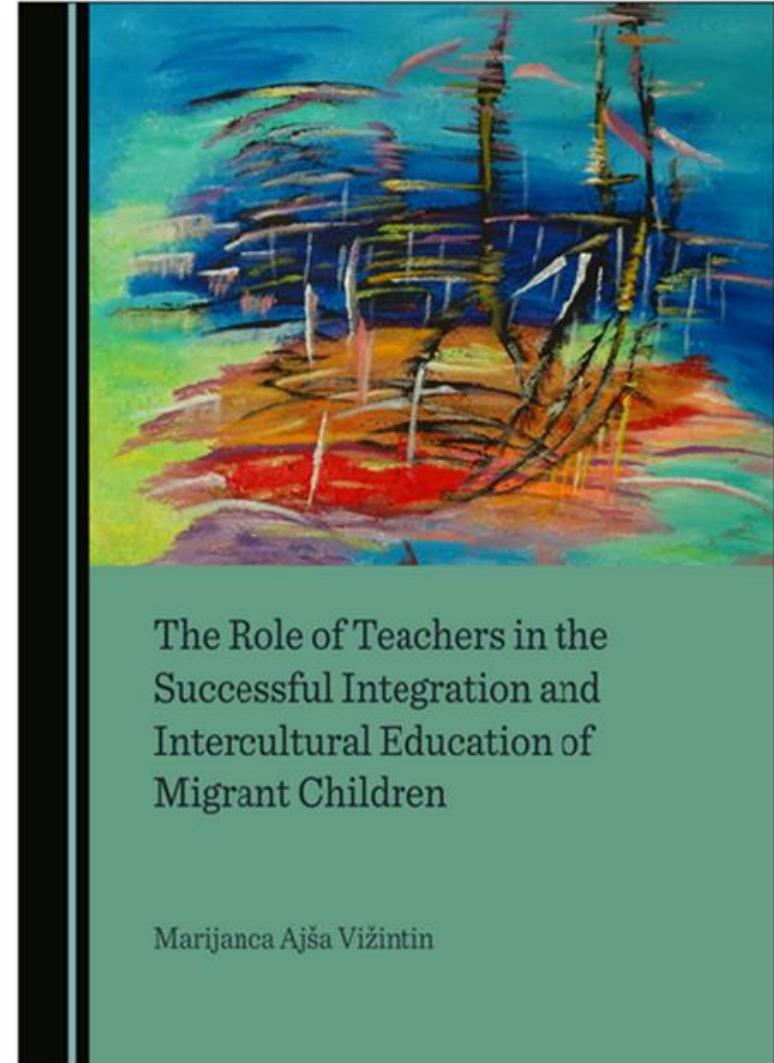
Vključevanje in medkulturnost

Skladno z večkulturnostjo,
večjezičnostjo,
večverskostjo v svojem okolju.

Ne zgolj načelno,
ampak izhajajoč iz prisotne resničnosti.

**MEDKULTURNI
MODEL
VKLJUČEVANJA**
**(Marijanca Ajša
Vižintin
2013, 2014, 2017)**

2017,
Založba
ZRC SAZU,
<https://isim.zrc-sazu.si/sl/publikacije/medkulturna-vzgoja-in-izobrazevanje>

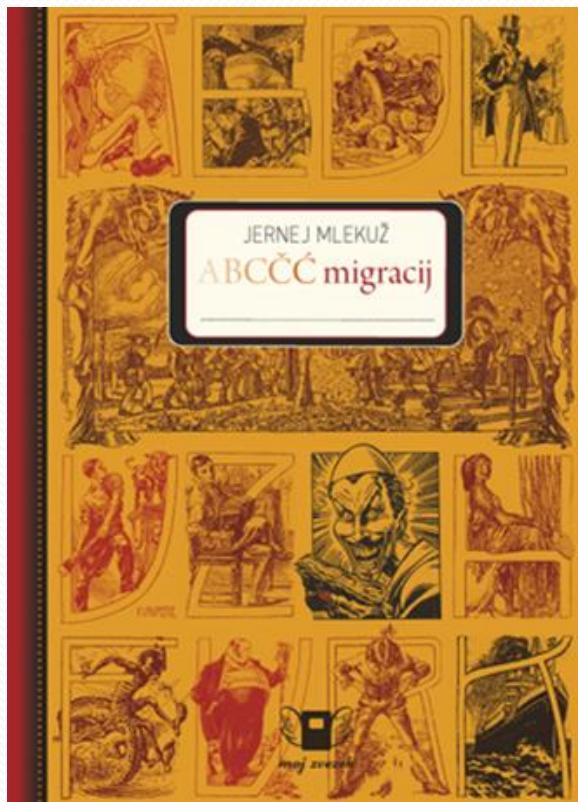

2022, Velika Britanija, Cambridge Scholars Publishing
<https://www.cambridgescholars.com/product/978-1-5275-8780-9>

Mi drugje, drugi pri nas

<https://lezdrugimismo.si/>

Le z drugimi smo

LE Z DRUGIMI SMO
2016 - 2021

2016 - 2021
več kot
100
krajev po Sloveniji in v
zamejstvu

2016 - 2021

326

izvedb seminarjev

2016 - 2021

10208

usposobljenih pedagoških
delavk, delavcev

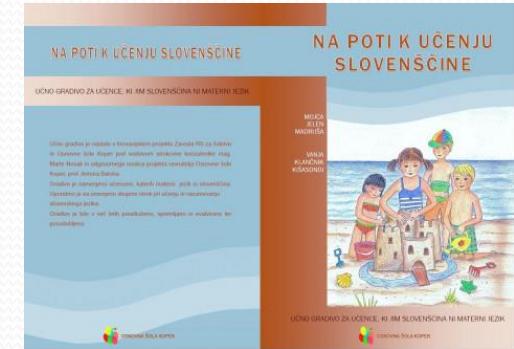
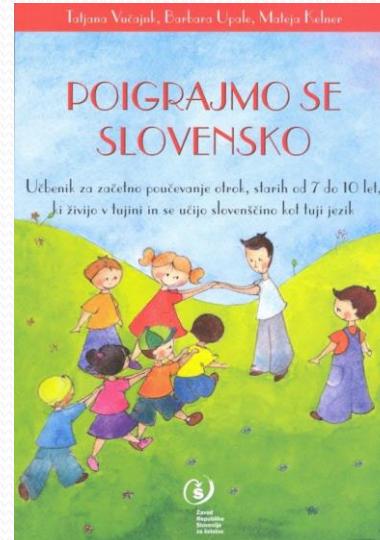
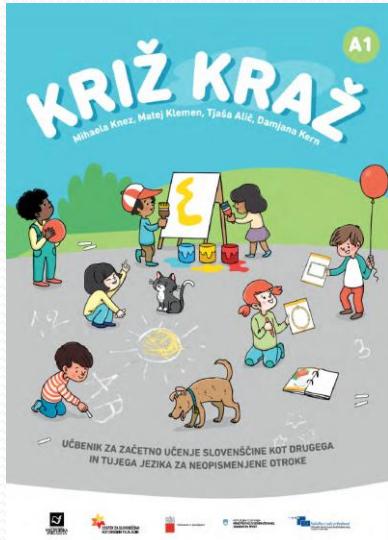
www.lezdrugimismo.si

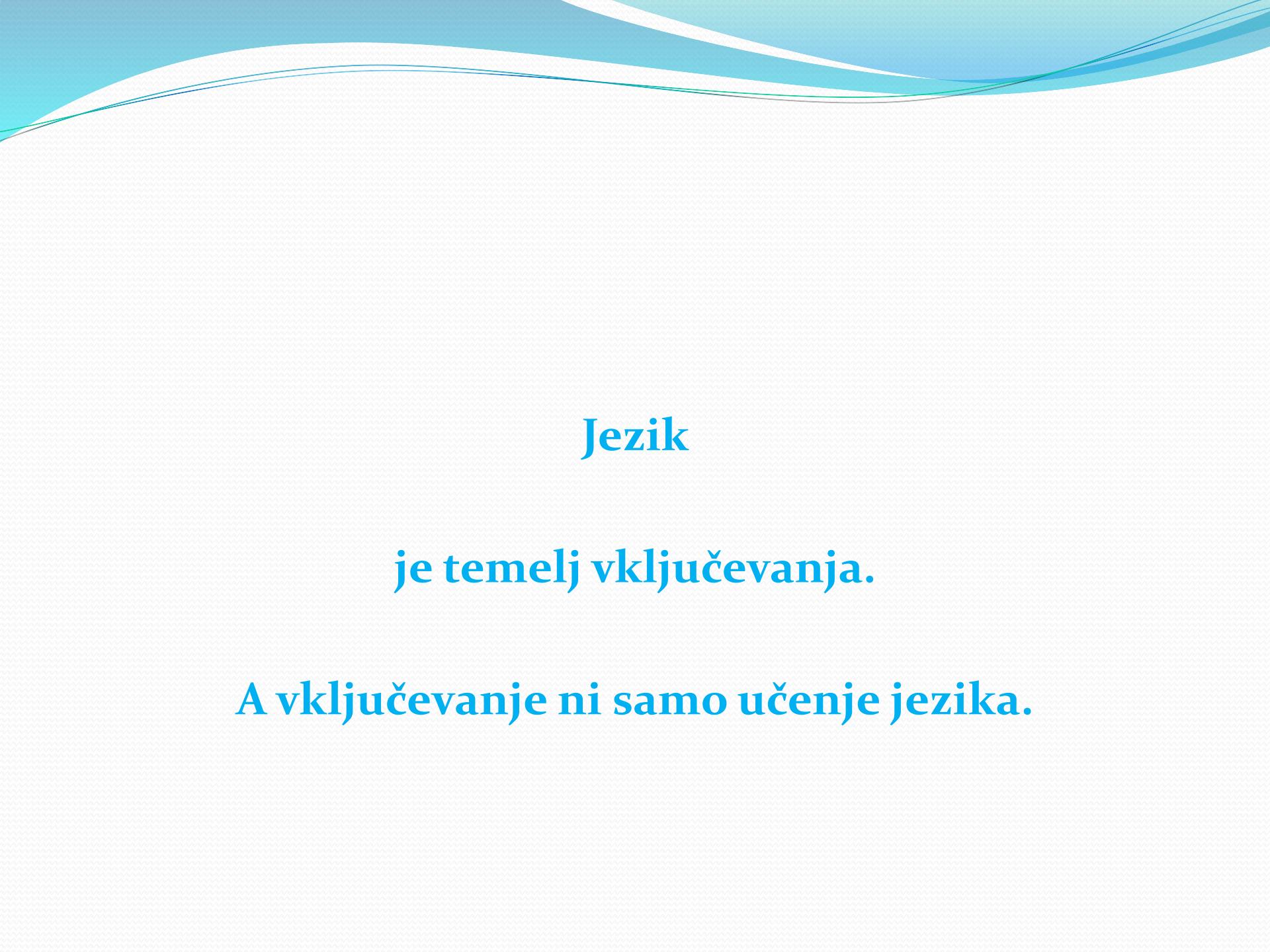
SŠ – intenzivni tečaj slovenščine v prvi polovici leta po vpisu

- posodobljen Pravilnik o tečaju slovenščine za dijake v srednjih šolah (2020, 3. člen) omogoča izvedbo tečaja na vsaki šoli:
 - do 3 dijake 90 ur
 - od 4 do 6 dijakov 120 ur
 - od 7 do 12 dijakov 160 ur
- izpit na ravni A2; dodatne ure
- INDIVIDUALNI PROGRAM / OSEBNI IZOBRAŽEVALNI NAČRT!

Gradivo za poučevanje SDTJ za različne starostne stopnje

- Center za slovenščino kot DTJ, <https://centerslo.si/za-otroke/gradiva/>
 - Zavod RS za šolstvo, <https://www.zrss.si/zalozba/knjigarnica/podrobno?publikacija=454>, priročnik *Poigrajmo se slovensko*: http://www2.arnes.si/~bupale/index_htm_files/priocnik.pdf
 - OŠ Koper, http://oskoper.splet.arnes.si/?page_id=68, Na poti k učenju slovenščine, učno gradivo: <http://oskoper.splet.arnes.si/files/2013/11/U%C4%8CBENIK-zadji-pregled-3-1.pdf>, priročnik:
<https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbnxvc2tvcGVyfGd4OjVjZWZlOTQzZjFkM2I1YmE>

Jezik

je temelj vključevanja.

A vključevanje ni samo učenje jezika.

Medkulturne učne ure med poukom

- delavnice za razvoj medkulturne zmožnosti

Eduka,
Rezultati,

[http://educa
-itaso.eu/](http://educa-itaso.eu/)

Priročnik

za izvajanje programa
Uspešno vključevanje otrok priseljencev

ISA institut
Ljubljana, 2015

[http://www.medkultur
-nost.si/wp-
content/uploads/2013/
11/Priro%C4%8Dnik-
za-izvajanje-programa-
UVOPi.pdf](http://www.medkultur-nost.si/wp-content/uploads/2013/11/Priro%C4%8Dnik-za-izvajanje-programa-UVOPi.pdf)

Sodelovanje z otroki in s starši priseljenci

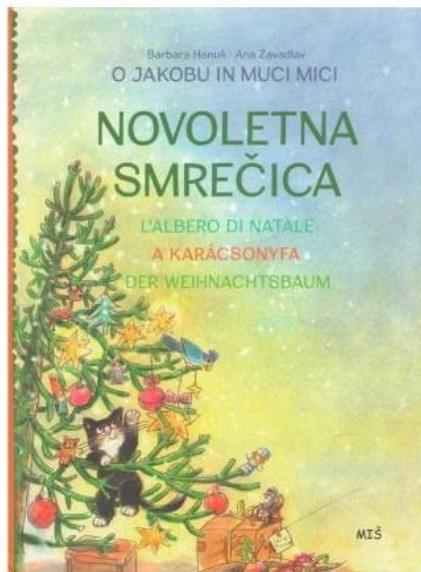
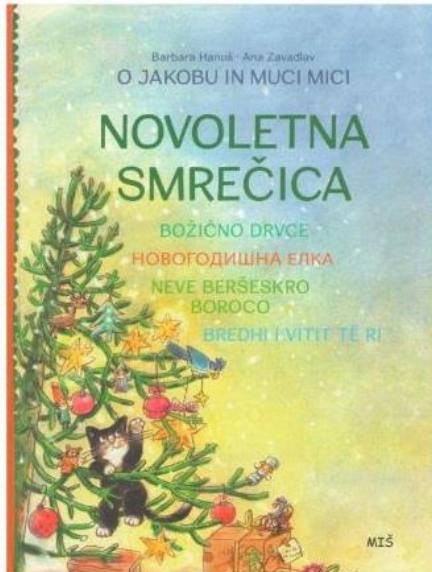
- povabimo k sodelovanju starše in otroke priseljence, ki so tu že nekaj let, govorijo oba jezika (slovenski in materni in še kakšnega)
- **iščemo pozitivne primere / dobre prakse**
- večinoma se zelo radi odzovejo
- +
- društva priseljencev
- učitelji maternih jezikov in kultur
- aktivni posamezniki
- nevladne organizacije
- družinski in mladinski centri

Javno vidna večjezičnost

- v najavah
- razstave
- prispevki v različnih maternih jezikih & slovenščini
- objave na spletni strani
- vabila na dogodke
- osnovne informacije v različnih maternih jezikih

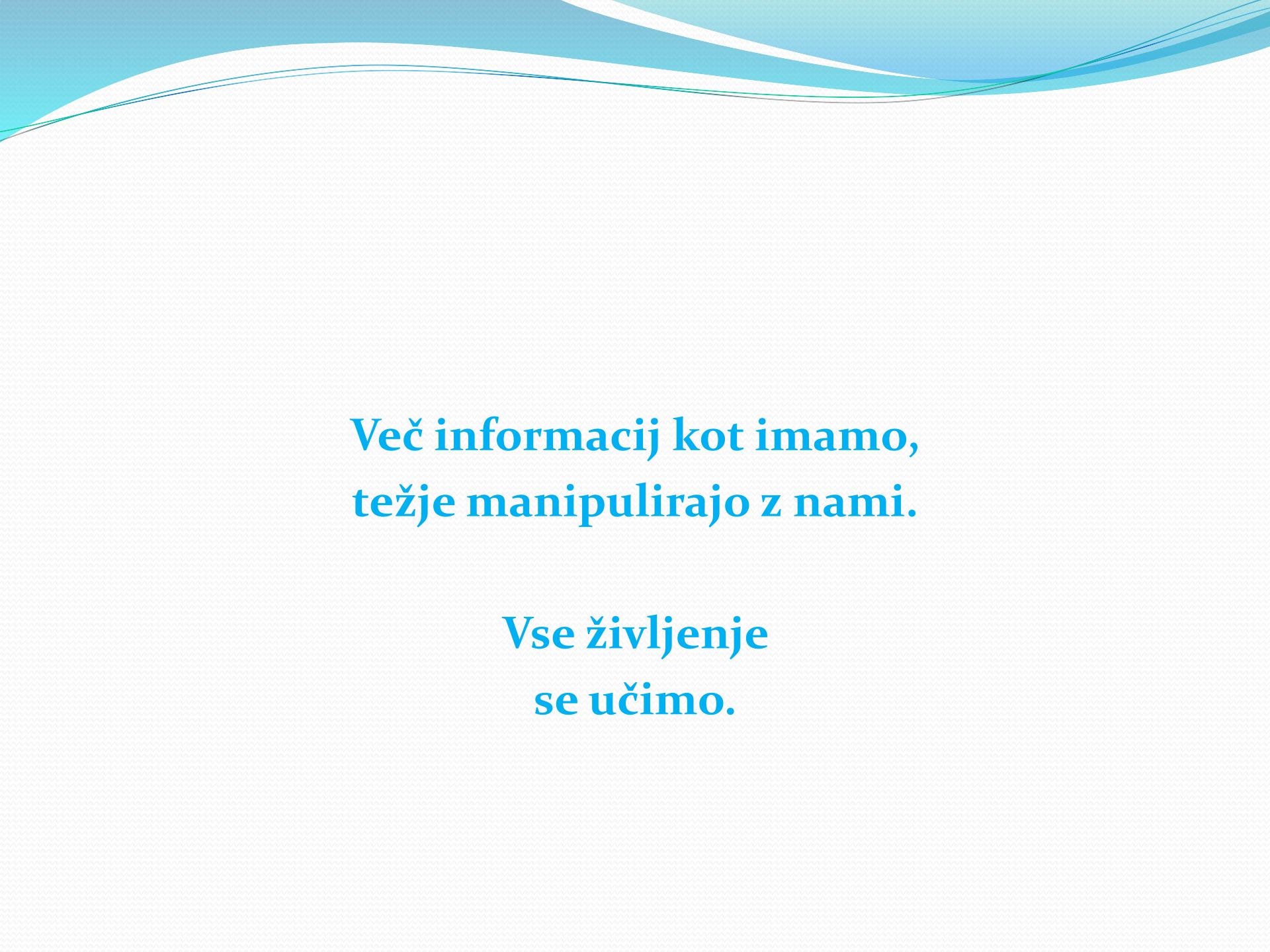
Večjezično gradivo in gradivo v maternih jezikih priseljenih

- leposlovje v maternih jezikih
- večjezične izdaje
- slikovni slovarji
- slovarji

Priložnosti za javne medkulturne prireditve

- literarni večeri v različnih jezikih
- bralna značka za odrasle z migracijskimi vsebinami
- tematske razstave
- posebne medkulturne prireditve, npr.:
 - mednarodni dan maternega jezika (21. 2.)
 - svetovni dan beguncev (20. 6.)
 - evropski dan jezikov (26. 9.)
 - mednarodni dan migrantov (18. 12.)
- popoldanske javne prireditve:
 - s starši in za starše
 - z drugimi prebivalci iz lokalnega okolja in za lokalno okolje

**Več informacij kot imamo,
težje manipulirajo z nami.**

**Vse življenje
se učimo.**

3

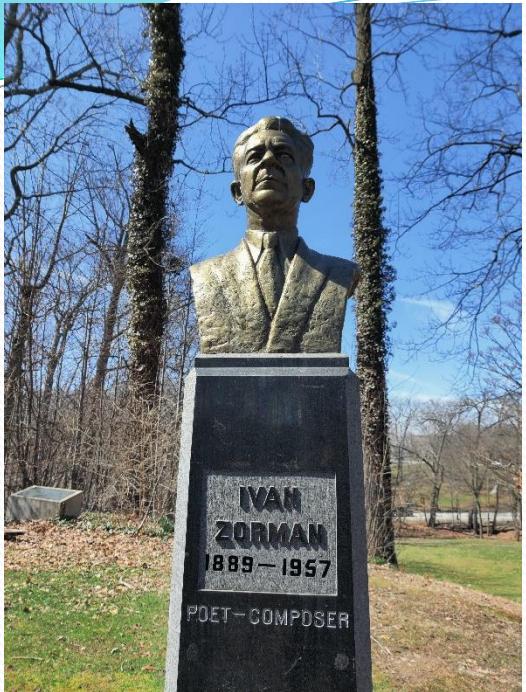
O migracijah med poukom

Cleveland, splošna knjižnica

Raznolikost v javnosti

Slovenec z dvema
domovinama,
Joe Valenčič,
dokumentarni film:

[https://365.rtvslo.si/arhiv/
dokumentarni-
portret/174993472](https://365.rtvslo.si/arhiv/dokumentarni-portret/174993472)

German Emigration Center, Bremerhaven

- izseljevanje & priseljevanje

DEUTSCHES
AUSWANDERER
HAUS
GERMAN
EMIGRATION
CENTER

31x
ANKOMMEN
Geschichten vom Einwandern

Švedska: izseljevanje

- Utvandrarnas Hus / Emigration museum in Växjö
- The House of Emigrants in Gothenburg
- in the USA

#räddaEMIHUS

Švedska: priseljevanje

87 VOICES ON MIGRATION

Jonas Engman and
Lisa M. Söderlindh
(ed.)

Motives for migration

Asylum/protection

Family reunion

Work

Study

Free movement in the EU/EES

Remigration

See page 216

87 VOICES ON MIGRATION

Jonas Engman and
Lisa Monique Söderlindh (ed.)

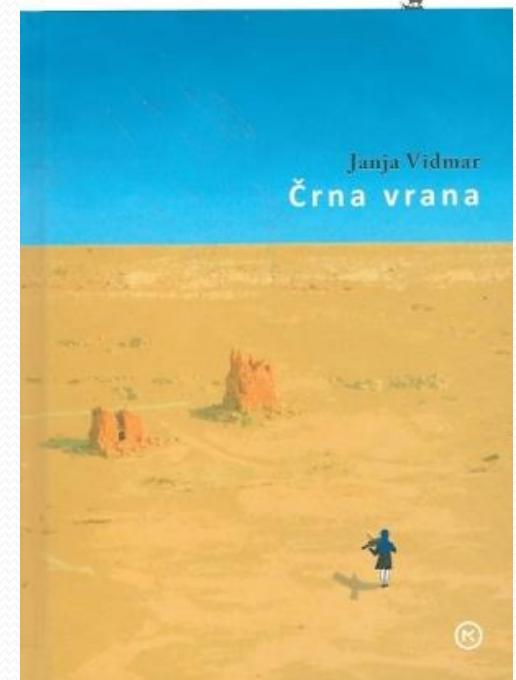
1931

1974, 1978 film

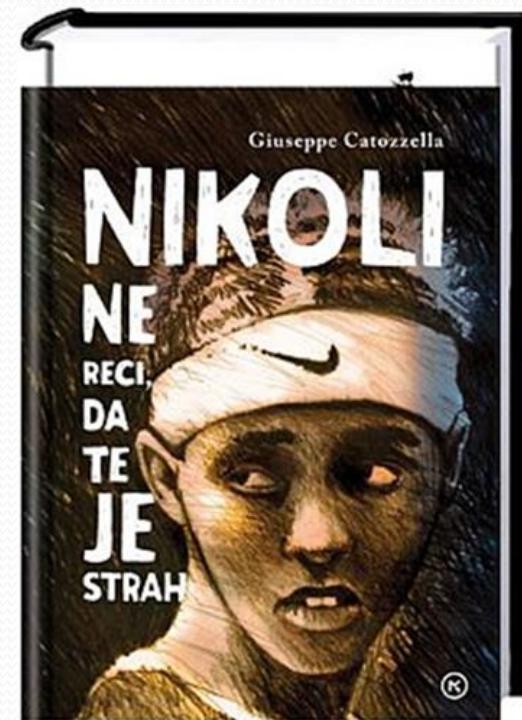
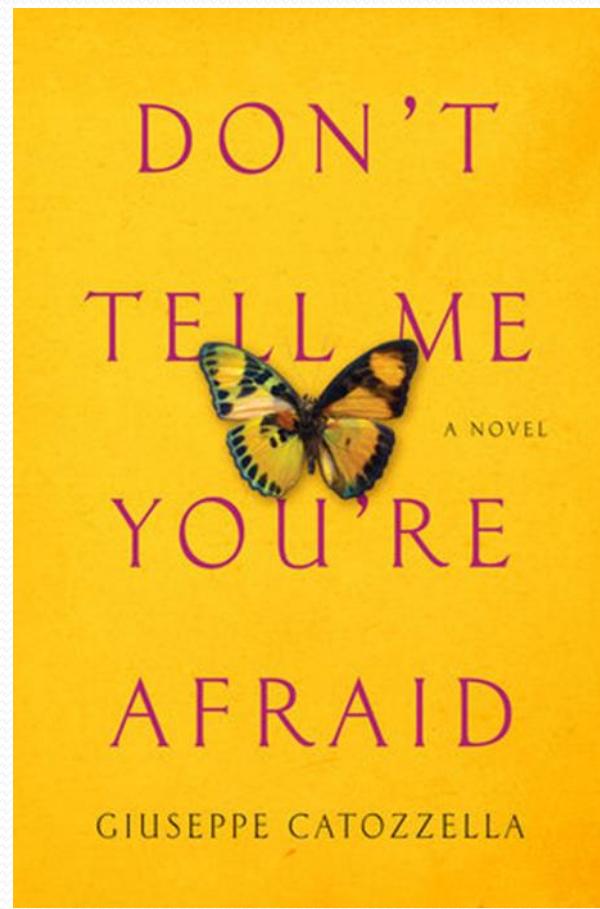

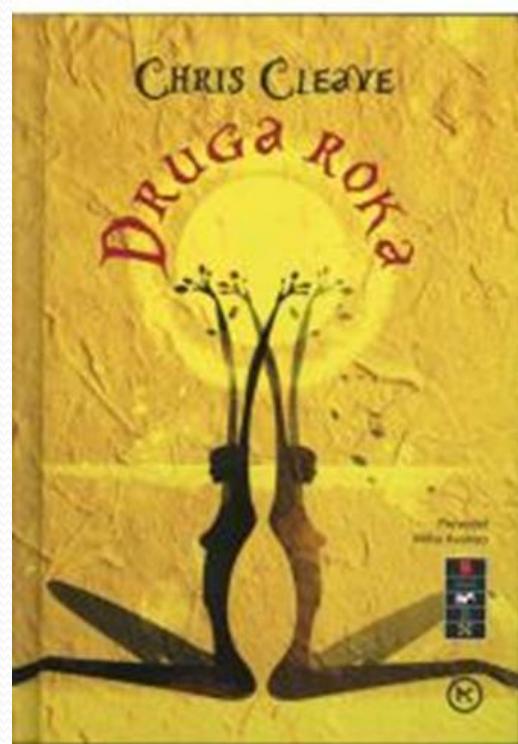
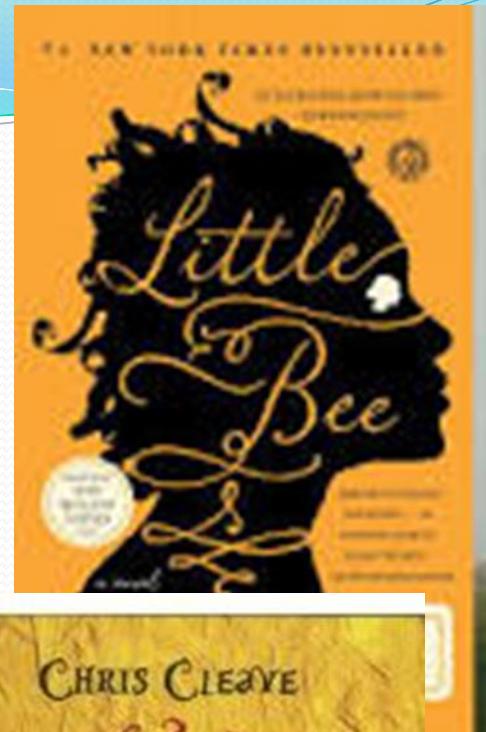
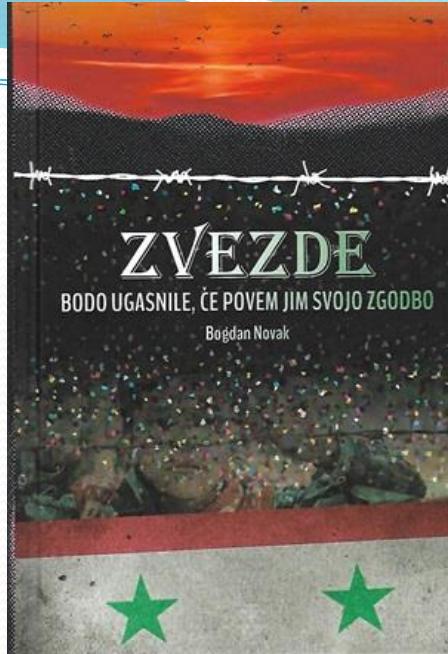
2018

Priseljevanje,
vključevanje v družbo /
izključevanje iz nje,
preseganje predsodkov,
begunstvo

Mladinski romani

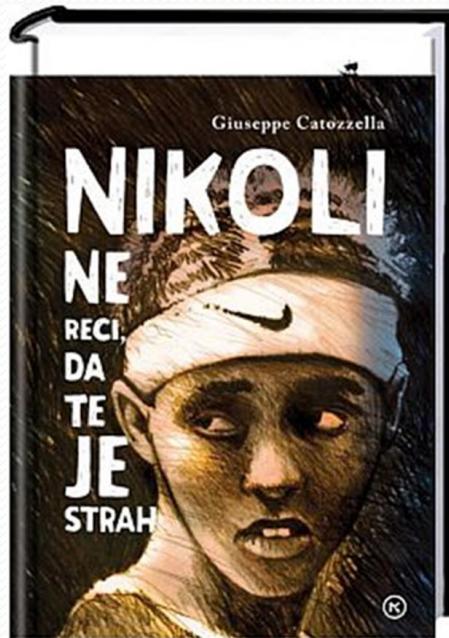

Zaznavamo povečano nestrpnost in strah pred begunkami, begunci. Kaj lahko naredimo?

- 1) Iščemo informacije.
- 2) Beremo (leposlovne) knjige.
- 3) Razstavimo knjige iz Sirije, Afganistana, Eritreje, Ukrajine.
- 4) Povežemo se z lokalnimi organizacijami, prostovoljimo, spozna(va)mo priseljenke in priseljence.
- 5) Povabimo ljudi v knjižnico, da spregovorijo o svoji osebni izkušnji.
- 6) Živa knjižnica.

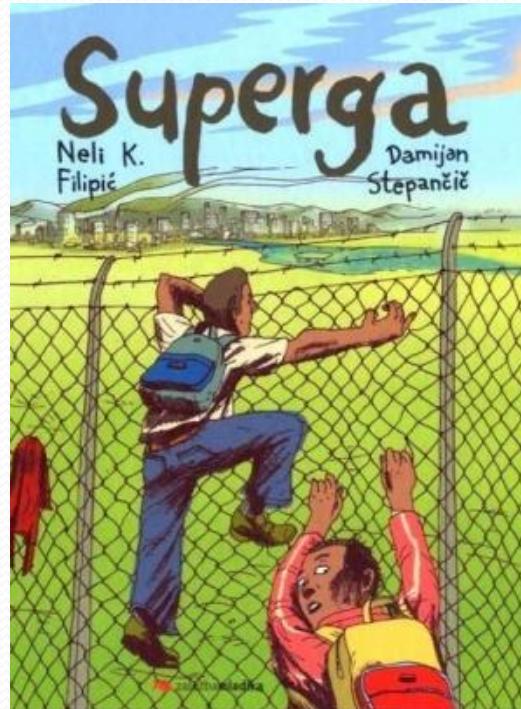
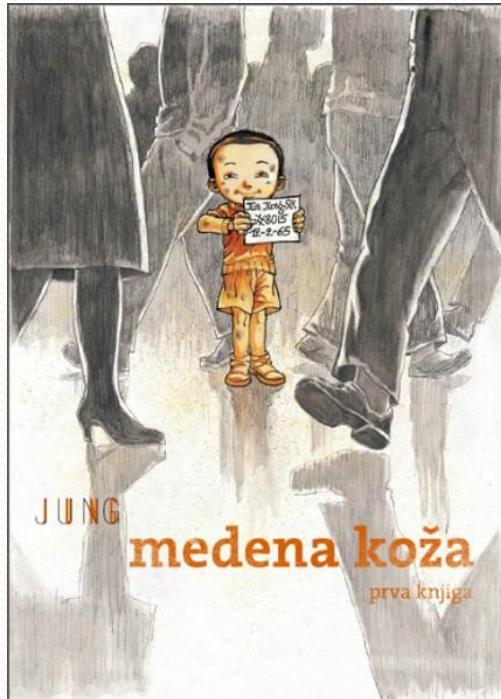
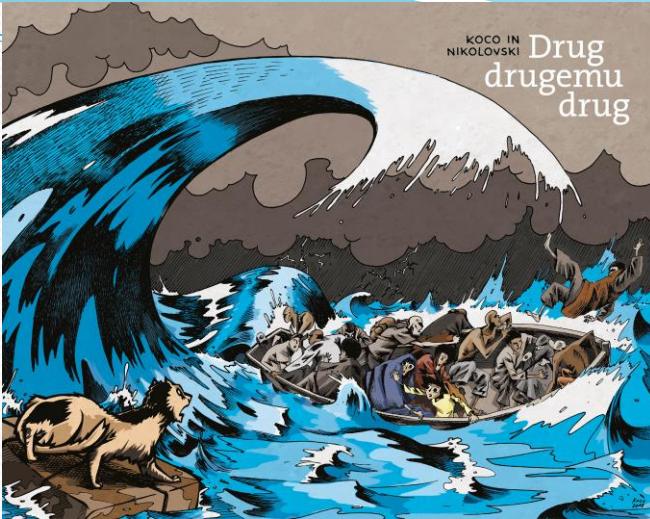
Od kod so prišli, zakaj so prišli, kaj so otroci begunci doživeli na poti?

- Zakaj pride samo otrok? – *NK Svoboda*, 48-49.
 - Kako so zaprli šolo? – *V morju so krokodili*, 21-23.
-
- Pot: podvozje tovornjaka. – *V morju so krokodili*, 101-103.
 - Pot: prečenje gora. - *V morju so krokodili*, 97-99.
 - Pot: zabojnik - *Nikoli ne reci, da te je strah*, 220-221.
 - Pot: morje. - *Nikoli ne reci, da te je strah*, 232-33, 240-241.

Vižintin, M. A.: Medkulturna vzgoja in izobraževanje: vključevanje otrok priseljencev. Ljubljana: ZRC SAZU, 251-252.

Otroci begunci v stripih

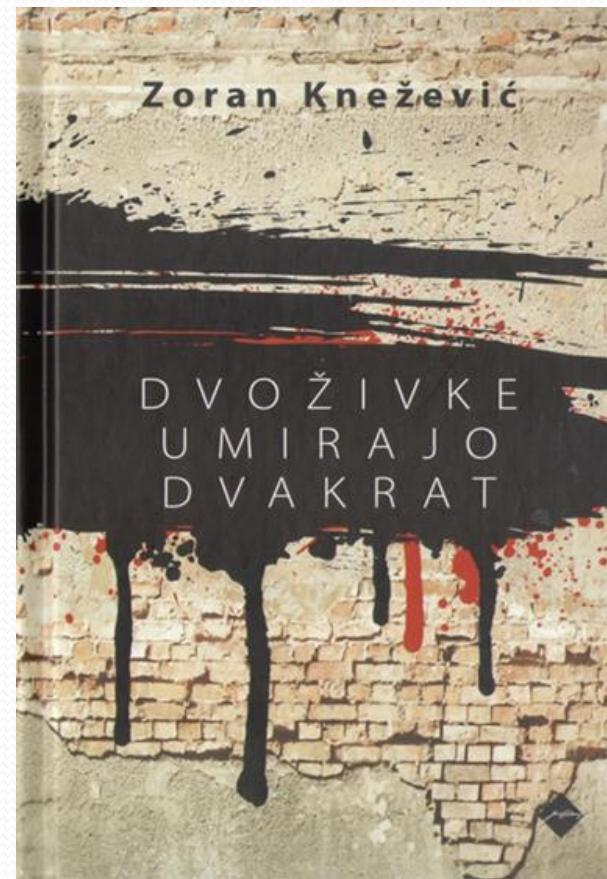

PRIVEDLA MOJCA KRALIČ

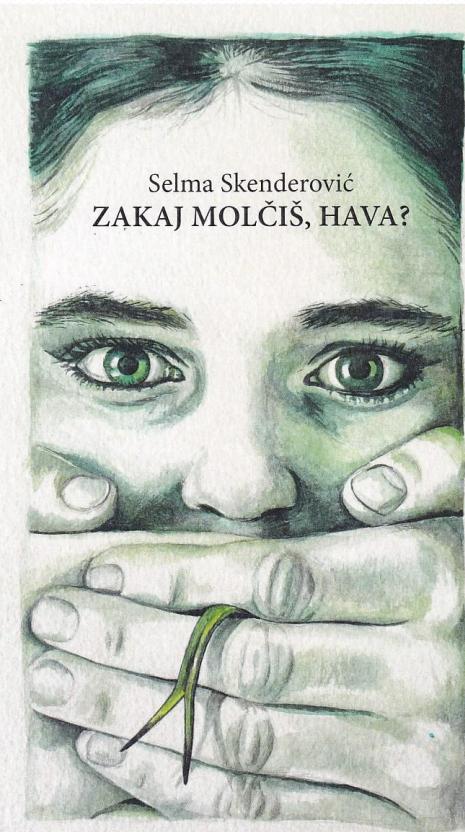
Priseljenke in priseljenci, begunke in begunci sami o sebi, o družbi

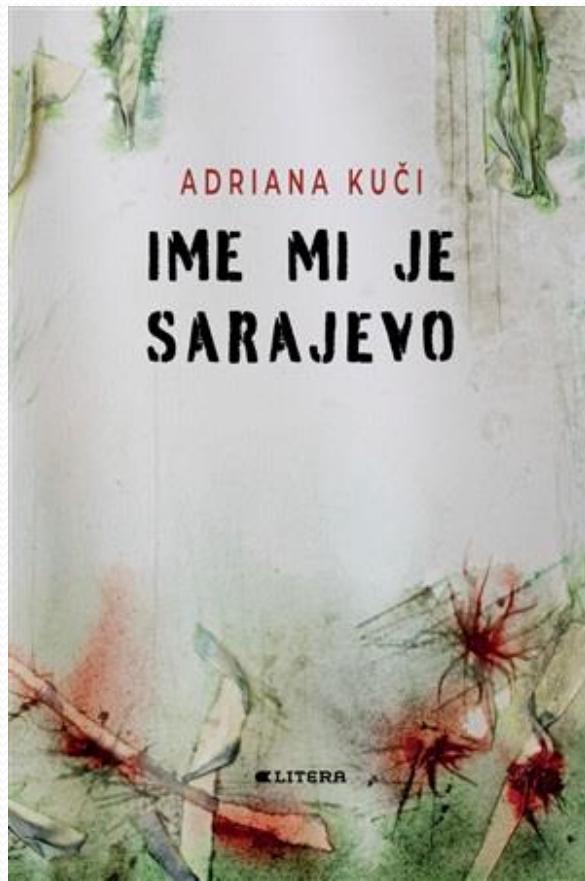
SLOVENŠTINA
IN JAZ

Simona Lečnik

Selma Skenderović
ZAKAJ MOLČIŠ, HAVA?

Lidija Dimkovska

**Vsak med nami
s svojim odnosom,
z znanjem in
z dejanji
soustvarja izključevalno ali
vključevalno družbo.**

vizintin@zrc-sazu.si

marijanca-ajsa.vizintin@zrc-sazu.si

**NAJLEPŠA HVALA ZA VAŠO
POZORNOST,**

Literatura (izbor)

- *Eduka – Vzgajati k različnosti / Educa – Educare alla diversità* (2011–2014). Slovenski raziskovalni inštitut, ZRC SAZU, <http://www.eduka-itaso.eu/>
- Kalc, Aleksej, Milharčič Hladnik, Mirjam, and Žitnik Serafin, Janja (2020). *Doba velikih migracij na Slovenskem*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Lesar, Irena, Majcen, Ivana, Podlesek, Anja (2020). Stališča (bodočih) pedagoških delavcev kot temelji kakovostnemu vključevanju otrok priseljencev. *Dve domovini / Two Homelands* 52, 147–164. <https://doi.org/10.3986/dd.2020.2.09>.
- *Le z drugimi smo* (2016–2021). ZRC SAZU, Pedagoški inštitut, <https://lezdrugimismo.si/sl>
- Mlekuž, Jernej (2021). *ABC ČČ migracij*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU.
- Möderndorfer, Vinko, 2017: Vrednote v današnji družbi in sodobni mladinski književnosti. *Otrok in knjiga* 44/99, 54–60.
- Pageaux, Daniel-Henri, 2005: Uvod v imagologijo. Podoba tujega v slovenski književnosti. Podoba Slovenije in Slovencev v tuji književnost: imagološko berilo, ur. Tone Smolej.
- Rot Gabrovec, Veronika, 2018: Čez puščave, čez morjave. *Otrok in knjiga* 45/101, 19–28.
- Rutar, Sonja (2018). Kakovost šole s perspektive učencev s priseljensko izkušnjo kot izhodišče za zagotavljanje inkluzivnega izobraževanja. *Dve domovini / Two Homelands* 48, 109–127, <https://doi.org/10.3986/dd.voi48.7131>
- Toplak, Kristina (2019). *Migracijski pojmovnik za mlade*. Maribor: Aristej.

- Vižintin, Marijanca Ajša (2016). (Im)migrant and ethnic minority literature in education curricula in Slovenia. *CLCWeb (Comparative Literature and Culture)* 18/1. <http://dx.doi.org/10.7771/1481-4374.2763>
- Vižintin, Marijanca Ajša (2017). *Medkulturna vzgoja in izobraževanje: vključevanje otrok priseljencev*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU, <https://zalozba.zrc-sazu.si/p/1381>.
- Vižintin, Marijanca Ajša (2018). Developing intercultural education. *Dve domovini / Two Homelands* 47, 89–106. <https://doi.org/10.3986/dd.2018.1.06>
- Vižintin, Marijanca Ajša (2018). Brati in spregovoriti: o migracijah ob mladinskih književnih besedilih. *Otrok in knjiga: revija za vprašanja mladinske književnosti, književne vzgoje in s knjigo povezanih medijev*, 45/102, 8-22.
- Vižintin, Marijanca Ajša, Kern, Boris (2022). Začetni tečaj slovenščine in medkulturni dialog pri vključevanju otrok priseljencev. *Dve domovini / Two Homelands*. 56, 131-148. <https://ojs.zrc-sazu.si/twohomelands/article/view/10951/10134>, DOI: 10.3986/dd.2022.2.10.
- Vižintin, M. A. (2022). The role of teachers in the successful integration and intercultural education of migrant children. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, <https://www.cambridgescholars.com/product/978-1-5275-8780-9>